

TOETS

afwegingskader duurzame energie opwekking buitengebied

Gemeente Best

TOETS

afwegingskader duurzame energie opwekking buitengebied

Gemeente Best

Rapportnummer: 20.1101

Datum: 13 juli 2021

Contactpersoon opdrachtgever: Zonneveld Best B.V.
De heer G. van Kessel

Beknopte inhoud: Toets aan het vastgestelde gemeentelijke afwegingskader duurzame energieopwekking buitengebied.

ROS

Buro ROS
Leeuweriklaan 24
5527 HC Hapert
T +31 (0)6 470 54 432
E info@buro-ros.nl

Inhoudsgave	pagina
1. INLEIDING	2
2. TOETS	3
3. CONCLUSIE	8
BIJLAGE	9
Bijlage: Afwegingskader duurzame energieopwekking buitengebied Best	

1. INLEIDING

Voor een zorgvuldige afweging van de diverse belangen ten aanzien van (grootschalige) energieopwekking op de gronden in het buitengebied, zoals zonnenvelden, zijn toetsingscriteria van belang.

Op 2 november 2020 heeft de gemeenteraad van Best de Visie duurzame energieopwekking buitengebied Best vastgesteld. Daarin zijn een groot aantal criteria opgenomen ten aanzien van natuur en landschap. Dit betreft behalve de afweging van mogelijke locaties in Best, ook de voorwaarden waaronder bijvoorbeeld de realisatie van grondgebonden zonnenvelden plaats zouden kunnen vinden. Dit heeft betrekking op onder meer de inpassing, de afstanden tot woningen, aandacht voor bodemleven en meervoudig ruimtegebruik.

Naast deze criteria is er ook behoefte aan een nadere duiding en waardering van het aspect participatie. Daarin voorziet dit aanvullende “Afwegingskader duurzame energieopwekking buitengebied Best”.

Daarnaast is in dit afwegingskader ook een model opgenomen dat letterlijk een weging mogelijk maakt van inkomende plannen op diverse aspecten. Daarmee is dit afwegingskader een aanvullend uitvoeringsdocument van de door de gemeenteraad vastgestelde visie. Voor een nadere toelichting op het afwegingskader wordt verwezen naar de bijlage bij dit document, waar het volledige afwegingskader is opgenomen.

2. TOETS

Het afwegingskader duurzame energie opwekking buitengebied vormt een concreet toetsingskader op de aspecten ruimtelijk, verzekeringen, lokale participatie en meerwaarde voor Best. De ruimtelijke criteria zijn reeds geborgd in de door de raad vastgestelde Visie Duurzame Energieopwekking Buitengebied Best. Dit afwegingskader is dan ook aanvullend op deze visie, om naast ruimtelijke eisen ook de andere criteria te kunnen borgen.

De concrete toetsingscriteria zijn 'participatie', 'meerwaarde voor Best' en 'wegingsfactor van het landschap'. Daarbij moet een project minimaal 10 punten scoren op basis van de criteria met betrekking tot de participatie en de meerwaarde. Deze punten worden vermenigvuldigd met de score van het landschap. Deze vermenigvuldiging kan positief, neutraal of negatief zijn.

Hieronder staan de tabellen met scoring en wegingsfactor opgenomen in combinatie met een doorvertaling naar het plangebied:

Participatie		Score
<i>Financiële en sociale participatie (minimaal 50% lokaal eigendom)</i>	Gemeente Best eist minimaal 50% lokaal eigendom. Bij voldoen aan minimale eis van 50% wordt 1 punt toegekend. Dit kan oplopen tot 3 punten. Dit betekent dat inwoners/ondernemers van Best financieel kunnen deelnemen (bijv. investeren en aandelen). Daar hoort risico nemen bij. (Mede-) eigendom betekent naast financieel bijdragen, ook zeggenschap over het project én over de besteding van de baten. Dit kan bijvoorbeeld geregeld worden via een coöperatie of in een (gemeentelijk) duurzaamheidsfonds voor de inwoners van Best om op deze wijze anderszins meerwaarde te creëren. <u>Doorwerking plangebied</u> <i>Vier lokale inwoners/ondernemers zijn de initiatiefnemer van Zonneveld De Vleut. Naast de productie van stroom wordt deze tevens zoveel mogelijk opgewekte energie lokaal benut door de vier inwoners/ondernemers, waaronder ZooBest. Er is sprake van lokaal eigendom.</i> <i>In de startfase zijn lokale inwoners/ondernemers actief zijn benaderd om te participeren in het zonnepark (zie omgevingsdialoog). Deze mogelijkheid om deel te nemen in dit project bestaat nog steeds.</i> <i>Tot slot wordt voor elke m2 zonnepaneel €1,- /m² gestort in het gemeentelijk landschapsfonds. Vanuit dit fonds kunnen revenuen terugvloeien naar de lokale omgeving voor o.a. landschapsversterkingprojecten.</i>	1

<i>Procesparticipatie</i>	Aantoonbaar inhoudelijk betrekken van inwoners/ondernemers bij een project, gericht op besluitvorming, randvoorwaarden etc. Een omgevingsdialoog is verplicht, maar betekent niet dat automatisch punten worden toegekend. Als de dialoog goed is vormgegeven en beargumenteerd dan kan hier maximaal 1 punt op worden verdiend. <u><i>Doorwerking plangebied</i></u> <i>De omgeving is inhoudelijk en qua deelname actief betrokken bij de ontwikkeling van het project middels een omgevingsdialoog. Het verslag van de omgevingsdialoog is opgenomen in de bijlage van deze ruimtelijke onderbouwing.</i>	1
Meerwaarde		Score
<i>Biodiversiteit</i>	Vergroten biodiversiteit. Bijv: planten (inheemse) bloemen en planten, (her)introduceren inheemse diersoorten, insecten. <u><i>Doorwerking plangebied</i></u> <i>Delen van de rand worden voorzien van gemengde struweel en vormen naast een groene zoom rondom het zonneveld tevens een schuilplaats en voedselbron voor veel vogelsoorten. Daarnaast worden delen van de randen ingezaaid met een blijvend inheems bloemen- en kruidenmengsel. Dit geeft een kleurig accent en levert veel bijdrage aan de biodiversiteit. Hier kunnen insecten hun energie halen.</i>	1
<i>Educatie</i>	Delen van relevante kennis over opwekking duurzame energie. Bijdragen aan opleiding en educatie, schoolbezoeken. <u><i>Doorwerking plangebied</i></u> <i>Vanuit BestZOO wordt voorzien in educatie en informatievoorziening over het zonnepark alsook de biodiversiteit van het gebied De Scheeken voor bezoekers, waaronder scholieren. De Scheeken (waar het plangebied onderdeel van uitmaakt) ligt in het buitengebied ten noorden van de kern Best. Dit unieke gebied wordt getypeerd als broekontginningslandschap en bestaat naast De Scheeken uit De Mortelen en de Pailjaart. Het gebied kenmerkt zich door natte lemige gronden die lange</i>	1

tijd onbruikbaar waren voor landbouw. Tegenwoordig is dit gebied rijk aan natuurwaarden.

De bijzondere bodem en waterhuishouding zorgt daarbij voor een diverse samenstelling van flora en fauna. Kenmerkend is verder de indeling in 'kamers', waarbij er zeer kleinschalige afwisseling is van bosjes, singels en grasland, afgeschermd door groene rijen. Door deze kwaliteit is het gebied in 2010 door het rijk aangeduid als landelijk wederopbouwgebied in de Visie erfgoed en ruimte (VER).

Met voorliggend plan wordt een bijdrage geleverd aan de kennis verbreding en bewustwording van zonne-energie, alsmede aan de versterking van Natuurpoort Het Groene Woud/ De Scheeken.

Klimaatadaptatie

Aantoonbare maatregelen zoals water vasthouden en groenaanplant.

1

Doorwerking plangebied

Het plan maakt een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk die bijdraagt de nationaal klimaatsdoelstelling om de CO2 uitstoot te reduceren. Juist door de sloten binnen het plangebied te laten vervallen, wordt zoveel mogelijk water vastgehouden in het plangebied. Dit levert een zeer positieve bijdrage aan klimaatadaptatie in de vorm van het tegengaan van verdroging en beperken van hittestress. Tevens wordt gekozen voor een zodanig hoge opstellen van de zonnepanelen dat vegetatiegroei onder de panelen mogelijk is. Ook hierdoor droogt de bodem minder uit.

Materiaalgebruik

Gebruik van verantwoorde, duurzame materialen; herbruikbaar en niet schaars of schadelijk voor het milieu, niet uitloogbaar.

1

Doorwerking plangebied

De Europese AEEA-wetgeving (Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur) regelt de inzameling en recycling van gebruikte materialen. De zonnepanelen die worden geplaatst, bestaan uit aluminium, koper, kunststoffen en glas (silicium). Momenteel zijn glas en metalen de voornaamste recycle-materialen. Zo worden van het glas uit zonnepanelen bijvoorbeeld glaswol of glazen potjes gemaakt. Bij metalen moet je denken aan koper uit de kabels en aluminium uit de rekken

waar panelen op bevestigd zitten. Door deze materialen na gebruik goed te scheiden, wordt nieuwe delving van deze schaarse stoffen voorkomen.

Omdat zonnepanelen nog een relatieve nieuwe tak van sport is, staat de recycling ook nog in de kinderschoenen. Dat betekent dat de overige materialen nu nog worden gescheiden en op een veilige manier verwerkt worden. Toch verwachten experts dat 95 procent van de panelen over enkele jaren hergebruikt kunnen worden (bron: <https://www.stichtingzrn.nl>). In de gebruiksfase zijn de zonnepanelen zodanig geconstrueerd, dat contact met hemelwater (en daarmee een mogelijke uitloging van metalen) is uitgesloten. Dit ter behoud en bevordering van de waterkwaliteit.

*Multifunctioneel
ruimtegebruik*

Zorgvuldig omgaan met beschikbare ruimte; dubbelgebruik.

1

Doorwerking plangebied

De zonnepaneleninstallaties komen op een hoogte van circa 100 - 160 cm boven het maaiveld. De zonnepanelen komen op een totale hoogte van 2,7 meter boven het maaiveld, waardoor de bodem voldoende zonlicht en (regen)water krijgt en er voldoende ademruimte blijft voor het laten groeien van gras. Multifunctioneel gebruik is daarom mogelijk voor het laten grazen van schapen en kangoeroes onder de zonnepanelen. Tevens wordt langs de randen van het zonnenveld ingezet op biodiversiteit met bloemrijke graslanden en struweelhagen. Tot slot dragen enkele bijzondere zonnepaneeluitingen in de vorm van bijvoorbeeld zonnepaneelbomen en de projectie van schilderijafbeeldingen van Van Gogh in de zonnepanelen bij aan de versterking van Natuurpoort het Groene Woud.

*Innovatie/
Nieuwe oplossingen*

Bijvoorbeeld (lokale) opslag van duurzame energie, nieuwe vormen van duurzame energie opwek, of andere innovatieve toepassingen.

2

Doorwerking plangebied

Binnen het project wordt voorzien in enkele bijzondere zonnepaneeluitingen. Daarbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld zonnepaneelbomen en/of de projectie van schilderijafbeeldingen van Van Gogh in de zonnepanelen. Daarmee draagt het

project op een innovatieve wijze bij aan de versterking van Natuurpoort het Groene Woud en het Van Gogh-landschap.

<i>Sociaal</i>	Verbeteren van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en een leefbaar loon (ISV), voor alle fasen installatie, van werkzaamheden ter plekke tot herkomst materialen.	1
----------------	--	---

Doorwerking plangebied

In de keuze van de leverancier van de zonnepanelen zal worden meegewogen, dat de zonnepanelen (in alle fasen) op een verantwoorde wijze worden geproduceerd.

<i>Verbetering milieu</i>	Realisatie van verbetering milieu; o.a. bodem- en/of waterkwaliteit.	1
---------------------------	--	---

Doorwerking plangebied

Met name door het laten vervallen van de sloten kan het hemelwater langer worden vastgehouden in het gebied.

Naast de positieve bijdrage hiervan voor het tegengaan van verdroging en beperken van hittestress, krijgt water dat langer wordt vastgehouden in het gebied een hogere waterkwaliteit. Tevens wordt gekozen voor een zodanig hoge opstellen van de zonnepanelen dat vegetatiegroei onder de panelen mogelijk is. Ook hierdoor droogt de bodem minder uit en blijft sprake van een goede bodemcultuur.

Doorwerking plangebied

Het plangebied is binnen de landschapskleur 'geel' gelegen. Dat betekent dat de wegingsfactor '1' moet worden gehanteerd als vermenigvuldigingsscore.

3. CONCLUSIE

Toetsing aan het afwegingskader duurzame energie opwekking buitengebied levert een score op van 11 punten. Vermenigvuldigd met de wegingsfactor voor het landschap blijft de score ongewijzigd en voldoet het initiatief aan de minimale score van 10 punten.

Bijlage